

Historia dramy

Copyright © by Danuta Anna Michałowska, Poznań 2013

XIX w. - nowe podejście do procesu wychowania i kształcenia tzw. „Nowe Wychowanie”

- Teoria ta jest alternatywna w stosunku do tradycyjnego modelu nauczania, opartego na biernym zdobywaniu wiedzy przez uczniów oraz izolacji szkoły od życia;
- hasło: **uczenie się przez działanie** („Learning by doing”) według Johna Deweya
- pojawia się metoda dramy
- Przedstawiciele: Dewey J., Rousseau J.J., Pestalozzii J.H., Decrloy O., Kilpatrick H., Freinet C., Dalcroze E. J., Zapppa G., F.Froebel

Anglia

przełom XIX i XX w. – pierwsze doniesienia o próbach zastosowania dramy

- **1917r.** - „**The Play Way**” **Caldwell Cook** - wprowadził metodę „**grania ról**” w Pears School w Cambridge przed pierwszą wojną światową oraz jako pierwszy sformułował tezę, że graniu jest skuteczną metodą nauczania szczególnie w zakresie literatury angielskiej i historii, języków obcych i innych przedmiotów.
- **3 zasady Metody C. Cooka:**
 1. Podstawą wiedzy nie jest słuchanie i czytanie, lecz **działanie**, gra i **doświadczenie**.
 2. Wysokie efekty w pracy są najczęściej rezultatem **spontanicznego wysiłku**, którego podstawą są autentyczne zainteresowania, nie zaś przymus uczenia się.
 3. **Spontaniczna gra** stanowi naturalny środek nauki w dzieciństwie i w młodości.

Anglia - lata 40 –te XX wieku

- **Peter Slade** - prekursor w wykorzystaniu technik teatralnych w celu aktywizacji ucznia ku rozwojowi w sferze wyobraźni, improwizacji, sprawności intelektualnej, ruchowej, intuicji, czyli ogólnie ku życiu w sposób kreatywny; **wprowadził metodę dramy do szkoły,**
P.Slade. „Child Drama” (1954);
- **Edgar Burton** twierdził, że **metoda dramy** powinna być **podstawą wszelkiej edukacji**, gdyż jest metodą **asymilującą doświadczenia ucznia.**

Anglia – lata 40 – 60 XX wieku

Brian Way - „Education through drama”, uważany za klasyka w dziedzinie dramy, stworzył jej filozofię i metodykę;

- opierał proces kształcenia na wykorzystywaniu wszystkich zmysłów człowieka: wzroku, słuchu, smaku, węchu i dotyku - podstawa umiejętności koncentracji oraz samodyscypliny.

Anglia – lata 70 XX wieku

- W 1967 roku przyjęto w oświacie angielskiej tzw. Plowden Raport – m.in. znaczenie dramy - kształtowanie nie tylko intelektu i umiejętności, ale również systemu wartości i postaw emocjonalnych.
- Drama - jako metoda dydaktyczno – wychowawcza pojawia się w szkołach np. szkoła A.S. Neilla – Summerhill
- Drama utrzymana jest często w konwencji teatru edukacyjnego

Anglia – lata 80 – 90 XX wieku

- **Gavin Bolton**, „Towards a Theory of Drama in Education”; “Drama as education” (1984).
Usystematyzował metodę dramy oraz sporządził zbiór ćwiczeń zachęcających do rozwoju uzdolnień i pożądanych zachowań.

Anglia – lata 80 – 90 XX wieku

Dorothy Heathcote podkreśla, że drama pozwala w procesie kształcenia na łączenie funkcji intelektualnej z funkcją emocjonalną.

W swojej książce „Collected Writings on Education and Drama” (1984) scharakteryzowała **metodykę dramy**

Dokonania Dorothy Heathcote w zakresie dramy, zarówno teoretyczne jak i praktyczne, ukazały ważną funkcję tej metody w wszechstronnym rozwoju uczniów i potrzebę szerokiego wprowadzenia jej do szkół na wszystkich szczeblach edukacji.

Metodyka dramy

wg. Dorothy Heathcote polega na:

- otwieraniu możliwości uczenia się każdemu przez badanie i umacnianie zaufania dla siebie i motywacji do działania;
- tworzeniu dynamicznego dialogu pomiędzy nauczycielem i uczniem, tak by uczenie wychodziło przez podawanie i przyswajanie faktów i pojęć, w kierunku dostrzegania ich wzajemnych powiązań (również powiązań pomiędzy poszczególnymi przedmiotami nauczania) i ich implikacji w pełniejszym społecznym kontekście;
- położeniu nacisku na to, że uczeń jest najważniejszy w procesie wychowania oraz na uczenie się przez naśladownictwo w ćwiczeniach opartych na rozwiązywaniu zadań i podejmowaniu decyzji, podczas których uczniowie przyjmują za siebie odpowiedzialność za to, co robią;
- swobodnym odwracaniu ról ucznia i nauczyciela, które ukazuje uczniom „nie tylko to, co wiedzą, ale również to, o czym nie wiedzą, że wiedzą”;
- włączeniu do metodyki dramy takich kluczowych pojęć, jak: rola, symbol, mit, rytuał, moc czynienia czegoś, które stają się zwierciadłem odbijającym zachowania ucznia, a czasem ukazują uniwersalne prawdy dotyczące ludzkości;
- zachęcaniu do spojrzenia na rzeczywistość z różnych punktów widzenia.

Drama w Polsce

- 1986 - instruktorzy z Greenwich Young People`s Theatre Company (GYPT) - warsztaty w Teatrze Ochoty w Warszawie; pierwsze artykuły popularyzujące dramę w czasopiśmie; polski ośrodek ASSITEJ (Międzynarodowe Stowarzyszenie Teatrów dla Dzieci i Młodzieży) przy Teatrze Ochoty, Klub Instruktorów
- 1990r. - pierwsze polskie wydanie książki Briana Way`a „Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży”
- 1992 r. - „Drama na lekcjach języka polskiego w szkole średniej”(1995) A. Dziedzic, J. Pichalskiej i E. Świdorskiej.

Drama w Polsce

Pankowska K., 1997

Machulska H., Pruszkowska A., Tatarowicz J., 1997

Dziedzic A., Kozłowska W.E., 1998

Michałowska D., 2008

Drama a teatr:

H. Machulska

K. Stanisławski

M. Czechow

B. Brecht

J. Grotowski

Bibliografia

- Bielańska A., 2002, *Teatr, który leczy*, Kraków, Wyd. UJ.
- Brand R., 1995, *Structures and Conventions in Drama*, Birmingham City Council, Education Department.
- Czapów G., Cz., 1979, *Psychodrama*, Warszawa, PWN.
- Dziedzic A., 1995, *Drama na lekcjach języka polskiego*, Warszawa, WSiP.
- Dziedzic A., 1999, *Drama a wychowanie*, Warszawa, WSiP.
- Dziedzic A., 2001, *Teatr i edukacja : [drama, improwizacje, scenariusze, inscenizacje]*, Poznań, Wydaw. Szkolne Romy Koper Arka.
- Dziedzic A., Kozłowska W.E., 1998, *Drama na lekcjach historii*, Warszawa, WSiP.
- Dziedzic A., 1998, *Drama w szkole podstawowej*, Warszawa, WSiP.
- Grotowski J., 1999, *Teksty z lat 1965-1969. Wybór*, Wrocław.
- Machulska H., Pruszkowska A., Tatarowicz J., 1997, *Drama w szkole podstawowej*, Warszawa, WSiP.
- Michałowska D., 2008, *Drama w edukacji*, Poznań, Wyd. Naukowe IF UAM.
- Michałowska D., 2009, *Drama i psychodrama w nauczaniu filozofii i etyki*, w: red. D. Michałowska, S. Krzyńska, , *Filozofia a edukacja. Etyka a edukacja*, seria: Zeszyty filozoficzne nr14-15, Poznań, Wyd. Naukowe Bogucki, s. 292-307.
- Michałowska D., 2011, *Od wrażliwości estetycznej do wrażliwości intelektualnej*, w: red. S. Krzyńska, R. Kubicki, D. Michałowska, *Filozoficzne konteksty edukacji artystycznej*, Poznań, Wyd. WNS UAM, s.71-90.
- Michałowska D., 2012, *Drama w edukacji etycznej*, w: Edukacja Etyczna nr. 3/2012 <http://www.edukacjaetyczna.pl/> ISSN 2083-8972
- Michałowska D., 2010, *Kształtowanie wrażliwości na wartości etyczne metodami dramy i psychodramy*, w: red. Z. Melosik, B. Śliwerski, *Edukacja alternatywna w XXI wieku*, Poznań – Kraków, Wyd. Impuls, s. 577-592.
- Olimkiewicz E., (red.), 2001, *Warsztaty edukacji twórczej*, Wrocław.
- Pankowska K., 2000, *Pedagogika dramy : teoria i praktyka*, Warszawa, Wyd. Żak.
- Pankowska K., 1997, *Edukacja poprzez dramę*, Warszawa, WSiP.
- Pankowska K., 1990, *Drama - zabawa i myślenie*, Warszawa, Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury.
- Reichel G., Rabensteina R., Thanhoffer M., 1997, *Grupa i ruch*, Warszawa.
- Robinson S., 1995, *Developing Drama for Nursery Children*, Birmingham, Birmingham City Council, Education Department.
- Robinson S., 1995, *Drama and Personal, Social and Moral Education*, Birmingham, Birmingham City Council, Education Department.
- Roine E., 1999, *Psychodrama. O tym, jak grać główną rolę w swoim życiu*, Warszawa.
- Way B., 1995, *Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży*, Warszawa, WSiP.